

Marangozluk faaliyeti ile uğraşan bilanço usulüne göre defter tutan mükellefin basit usule tabi mükellef ile adi ortaklık kurması durumunda adi ortaklığın hangi usule göre defter tutacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	82185597-105-E.18018
Tarih	12.07.2019

T.C.

AKSARAY VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 82185597-105-E.18018

12.07.2019

Konu : Adi ortaklıkta bilanço veya işletme hesabı

İlgi kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden; marangozluk faaliyeti ile iştigal ettiğiniz ve 1/1/2019 tarihi itibarıyla bilanço usulüne göre defter tuttuğunuz, yine marangozluk faaliyeti yürüten ve basit usul vergi mükellefi olan ... ile adi ortaklık kurmak istediğinizden bahisle kurulacak olan adi ortaklığın hangi defteri tutması gerektiği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edildiği anlaşılmıştır.

I- VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 174 üncü maddesinde, defterlerin hesap dönemi itibarıyla tutulacağı, kayıtların her hesap dönemi sonunda kapatılıp ertesi dönem başında yeniden açılacağı, hesap döneminin normal olarak takvim yılı olduğu, 176 ncı maddesinde tüccarların, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrıldığı, I inci sınıf tüccarların bilanço esasına göre, II nci sınıf tüccarların ise işletme hesabı esasına göre defter tutacakları hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, mezkur Kanununun;

- 177 nci maddesinde, "Aşağıda yazılı tüccarlar, I'inci sınıfa dahildirler:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 7.200.000.000 (2019 yılı için 230.000-TL) veya satışları tutarı 8.640.000.000 (2019 yılı için 320.000-TL) lirayı aşanlar;
2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı 3.600.000.000 lirayı (2019 yılı için 120.000-TL) aşanlar;
3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 7.200.000.000 (2019 yılı için 230.000-TL) lirayı aşanlar;
4. Her türlü ticaret şirketleri (Adi şirketler iştirak neveleri yukardaki bentlerden hangisine giriyorsa o bent hükmüne tabidir.);
5. Kurumlar Vergisine tabi olan diğer tüzel kişiler (Bunlardan işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan veya lüzum görülmeyenlerin, işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilir.);
6. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.",

- 178 inci maddesinde "Aşağıda yazılı tüccarlar II'nci sınıfa dahildirler:

1. 177 inci maddede yazılı olanların dışında kalanlar;
2. Kurumlar Vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilenler.

Yeniden işe başlayan tüccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılınca kadar II'nci sınıf tüccarlar gibi hareket edebilirler",

- 180 inci maddesinde ise, "b) (II)'nciden (I)'inciye geçiş: İş hacmi bakımından II'nci sınıfa dahil tüccarların durumları aşağıda yazılı şartlara uyduğu takdirde bunlar bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden başlayarak I'inci sınıfa geçerler,

1. Bir hesap döneminin iş hacmi 177'nci maddede yazılı hadlerden %20'yi aşan bir nispette fazla olursa, veya;

2. Arka arkaya 2 dönemin iş hacmi 177'nci maddede yazılı hadlere nazaran %20'ye kadar bir fazlalık gösterirse.",

- 181 inci maddesinde, "II'nci sınıf tüccarlar diledikleri takdirde bilanço esasına göre defter tutabilirler.

Bu suretle I'inci sınıfa dahil olanlar hakkında da evvelki maddenin hükümleri cari olur."

hükümleri yer almaktadır.

Mezkur Kanunun 177 nci madde hükmünden de anlaşılacağı üzere adi şirketlerin iştigal nevileri maddede yazılı bentlerden hangisine giriyorsa dahil olacakları tüccar sınıfı o bent hükmüne göre belirlenmektedir. Diğer taraftan, bahse konu maddede adi şirket ortaklarının, ortaklığın dahil olduğu tüccar sınıfına göre defter tutacaklarına dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu itibarla, adi ortaklığın ortaklarının şahsi işletmeleri bakımından tutacakları defterin tayininde ortağı oldukları adi şirketten bağımsız olarak Vergi Usul Kanununda yazılı şartlara göre durumlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, mükelleflerin şahsi faaliyetleri dolayısıyla tutacakları defterlerin, ortağı oldukları adi ortaklığın tutması gereken deftere veya diğer ortakların şahsi faaliyetleri dolayısıyla tutacakları defterlere etkisi bulunmadığından, yeni kurulacağını belirttiğiniz adi ortaklığın, Kanunun 180 inci maddesinde öngörülen şartlardan birinin tahakkuk ettiği dönem sonuna kadar, ikinci sınıf tüccar olarak işletme hesabı esasına göre defter tutması mümkün bulunmaktadır.

II- GELİR VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde; "47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

...

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 inci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 inci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yeralan ölçülerden şahsi işine ait olanlara, ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir." hükümlerine yer verilmiştir.

Bu bağlamda, gerçek usule göre gelir vergisine tabi olan şahsınızın, basit usule göre faaliyetini sürdüren bir mükellef ile adi ortaklık kurmak istemesi durumunda söz konusun ortağın ticari kazancının da adi

ortaklığın kurulduğu tarih itibariyle gerçek usulde vergilendirilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İmza

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026